

A tanyák újjászülése a hatalom felelőssége

A Szent István Egyetem 40 tanára és 120 hallgatója két évben keresztül tanyakutatást végzett a Kiskunsg 24 településén a Lakitelek Népiiskola szervezésében és a Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja Aliföldi Tudományos Intézete (MTA RKK ATI) szakmai irányításával. Ennek a munkának az eredményeit összegyezte szeptember 26-27-én az a lakiteleki tanyakonferencia, amelynek résztvevői összeállították ajánlásaikat, javaslatokat a jogalkotóknak a tanyák jövője érdekében.

Éveken át egy tanyasi iskolában tanfoltam, így közvetlen élménym van a tanyasi életformáról, az ott élő emberek, családok küzdelmes hétköznapiiról – mondja Lezsák Sándor országgyűlési képviselő, a konferencia főszervezője.

Meggyőződés, hogy hamarosan eljőhet a tanyák reneszánsza, újjászülése, hiszen a tanya nemzeti érték, a nemzeti örökség része, talán egykor még a világörökség része is lehet. Ugyanakkor az országot járva bárki tapasztalhatja, hogy az elmúlt évtizedben a tanyák többségének megváltozott a funkciója. A termőföldről szőlőtörvény nem határozza meg valóban a mai kor tanyáit, amelyeknek ma már csak egy kisebb részén folyik mezőgazdasági termelés és ehhez kapcsolódó termékteljesítés. Egyre gyakrabban találkoztunk lakás, nyaralás, phienés céljából vásárolt tanyákkal, vendéglátási és idegenforgalmi célból hasznosított tanyákkal vagy olyanokkal, amiket valamely hobbi – például lovaglás, horgászat, vadászat, természetjárás – érdekében tartanak fenn. A folyamatos válto-



Lezsák Sándor országgyűlési képviselő, a konferencia főszervezője (jobbra) a békési Hevesi Ferenc festőművessel

zások miatt jogbizonytalanság keletkezhet, amit meg kell előznie az országgyűlésnek. A konferencián javasoltuk, hogy a tanyás térségek

kerüljenek a területfejlesztési és területrendezés-

ről szóló törvény kiemelt térségei közé. Szükséges egy önálló tanyatörvény vagy olyan vi-
dekteljesítési törvény megalkotása, amelyben a tanyák és a tanyás térségek, ezek megőrzése és fejlesztése külön fejezetként önállóan szerepel. A tanyás térségek fejlesztésének kiemelt szerepet kell kapnia, és arra jelentős forrásokat kell elkülöníteni a nemzeti költségvetésben, illetve támogatást kell igényelni az Európai Unió Strukturális Alapjából.

A tanyákon élők esélyegyenlősége érdekében minden olyan határozat, ahol az a külterületi lakosság indokolja, biztosítani kell az elektromos áramot, valamint a szilárd burkolatú úton történő megközelítés lehetőségét. Erre a helyi önkormányzatok forrásalapja szükséges, ennek megvalósításához állami források szükségesek. A külterületen élők

oktatása, egészségügyi és szociális ellátása több forrást igényel, mint a belterületen élők ellátása. Szükséges lenne a jelenleg mel-
talanul alacsony külterületi normatíva megemlése. A tanyasi népesség tanyákon való megartása elkerülhetetlen tanyai iskolák és olyan kulturális-közösségi épületek nélkül, amelyekben a külterületi népesség társadalmi-közösségi életet élhet. Módostítani szükséges a helyi önkormányzatok választási szabályozó törvényét, mégpedig oly módon, hogy a tanyai szótvány számára legyen meg a lehetőség a települési önkormányzatban való garantált képviselőre. A részönkormányzatok létrehozásának jelenlegi lehetősége ezt nem biztosítja.

A tanyák megóvása, fejlesztése a vidékfejlesztés egyik kulcskérdése. Amíg vannak olyan családok, amelyek vállalják a tanyasi élet nehézségeit és szépségeit, addig a társadalom kötelessége, hogy segítse ezt az életformát, mert az nem csak a tanyán élő 200 ezer ember ügye, hanem egy-
fajta életmód, kultúra, nemzeti örökség, amelyért mindannyian felelősséggel tartozunk – összegezt Lezsák Sándor.

A tanyakonferencián dr. Balogh László, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat elnöke ismertette azokat a terveket, amelyek nélkülözhetetlenek a tanyák megemlése érdekében. Hangsúlyozta: a magyar tanya hungaricum, egy szerre szolgál környezetvédelmi, gazdasági, idegenforgalmi célokat, és ebben a formában egyedülálló Európában. Ezért a tanyák jövőjét hosszú távon garantáló, komplex támogató stratégiára van szükség, amely részletes agrár- és szociális stratégiából, valamint infrastrukturális-fejlesztésből tevődik össze. A megyegyűlés elnöke vallja: a tanyákért sorskérdés – politikusoknak, agrárszakembereknek, településfejlesztőknek, tudósoknak együttesen kell a jövő érdekében munkálkodniuk. ▲